

Vzdělávací materiál projektu Zlepšení podmínek výuky v ZŠ Sloup

Název vzdělávacího materiálu	Porozumění historickému textu – Čtrnáct bodů prezidenta W. Wilsona
Anotace	Pracovní listy k procvičení práce s textem. Seznámení s dějinami konce první světové války.
Autor	Mgr. Renata Kulíšková
Jazyk	Český jazyk
Očekávaný výstup	Žák si procvičí práci s textem a porozumí podmínkám ukončení první světové války.
Třída	8. – 9.

Čtrnáct bodů prezidenta W. Wilsona

1, Po vstupu USA do války vzrostl vliv amerického prezidenta W. Wilsona na události v Evropě. Formuloval svůj mírový návrh ve 14 bodech, které obsahovaly podmínky, za nichž může být ukončena první světová válka.

Přečtěte si jejich znění:

I. Veřejné dohody o míru, veřejně dohodnuté, po nichž nebude už tajných dohod mezinárodních jakéhokoli druhu; diplomacie bude vždy

postupovat přímo před zraky veřejnosti.

II. Naprostá svoboda plavby na mořích, mimo pobřežní vody v míru i ve válce.

III. Co nejúplnější odstranění všech hospodářských přehrad a zavedení

rovnosti v hospodářských stycích mezi všemi národy, které přijímají mír a

sdruží se k jeho zachování.

IV. Budou dány a přijaty přiměřené záruky, že zbrojení států bude

sníženo na nejnižší míru, slučitelnou s jejich domácí bezpečností.

V. Dobrovolná, nepředpojatá a naprosto nestranná úprava veškerých koloniálních požadavků, při níž bude přísně zachována zásada, že při rozhodování o všech takových otázkách svrchovanosti musí zájmy národů, o které jde, mít stejnou váhu jako spravedlivé požadavky vlád, jejichž nárok má být vymezen.

VI. Vyklizení celého ruskému území a takové uspořádání všech otázek Ruska se týkajících, které bude zaručovat nejlepší a nejsvobodnější součinnost všech ostatních národů světa k tomu, aby Rusku zajistily ničím nerušenou možnost určovat si nezávisle svůj vlastní politický rozvoj a státní politiku a aby Rusko ujistily, že bude srdečně přivítáno ve společnosti svobodných států se zřízením, které si samo vybere.

VII. Belgie - celý svět s tím bude souhlasit - musí být vyklizena a obnovena bez jakýchkoli pokusů o omezení svrchovanosti, jíž požívá stejně jako všechny ostatní svobodné národy.

VIII. Celé území Francie budiž osvobozeno, obsazené části vráceny a bezpráví, které na Francii spáchalo Prusko v roce 1871 ve věci Alsaska-Lotrinska a které kalilo světový mír téměř padesát let, budiž napraveno, aby mohl být obnoven mír v zájmu všech.

IX. Hranice Itálie necht' jsou upraveny podle zřetelně seznatelných národnostních hranic.

X. Národům Rakousko-Uherska, jehož místo mezi národy přejeme si mít zachováno a zajištěno, budiž dána co nejvolnější možnost autonomního rozvoje.

XI. Rumunsko, Srbsko a Černá Hora necht' jsou vyklizeny; obsazená území vrácena; Srbsku přiznán volný a bezpečný přístup k moři a vzájemné vztahy jednotlivých balkánských států necht' jsou určovány přátelskou dohodou podle historicky vytvořených hranic a národnostní příslušnosti; k tomu třeba připojit mezinárodní záruky politické a hospodářské nezávislosti a územní celistvosti jednotlivých balkánských

států.

XII. Tureckým částem nynější říše otomanské budiž zajištěna bezpečnost a svrchovanost; avšak ostatním národnostem, které žijí nyní pod tureckou vládou, třeba spolehlivě zajistit bezpečnost života a naprosto nerušenou možnost volného a samostatného rozvoje; Dardanely necht' jsou trvale otevřeny jakožto volná cesta pro lodi a obchod všech národů pod záštitou mezinárodních záruk.

XIII. Je třeba zřídit nezávislý polský stát, který by zahrnoval území obývané nesporně polským obyvatelstvem, zajistit mu volný a bezpečný přístup k moři a zaručit mezinárodní úmluvou jeho politickou a hospodářskou nezávislost i územní celistvost.

XIV. Je nutno vytvořit všeobecné sdružení národů na základě zvláštních dohod k tomu cíli, aby byly dány vzájemné záruky politické nezávislosti a územní celistvosti jak velkým, tak i malým státům.

2, Rozhodni, která ustanovení nepatří (ne) nebo patří (ano) k tzv. Wilsonovým 14 bodům:

Prohlášení Německa za viníka 1. sv.v.	ANO NE
Rovné podmínky podnikání v oblasti hospodářství.	ANO NE
Mezinárodní odzbrojení a omezení zbrojení.	ANO NE
Autonomie pro národy podunajské monarchie.	ANO NE
Vznik samostatného Československa	ANO NE
Rozpad Rakouska – Uherska.	ANO NE
Vytvoření nezávislého polského státu s volným přístupem k moři.	ANO NE
Vytvoření Společnosti národů.	ANO NE
Svobodu moří v době války a míru.	ANO NE
Zajištění bezpečnosti států lepším vyzbrojením armád.	ANO NE
Všechny kolonie získají samostatnost	ANO NE
Belgie a Francie získají opět svobodu.	ANO NE
Balkánské státy zůstávají součástí Osmanské říše.	ANO NE

Řešení

Rozhodni, která ustanovení nepatří (ne) nebo patří (ano) k tzv. Wilsonovým 14 bodům:

Prohlášení Německa za viníka 1. sv.v.	ANO NE
Rovné podmínky podnikání v oblasti hospodářství.	ANO NE
Mezinárodní odzbrojení a omezení zbrojení.	ANO NE
Autonomie pro národy podunajské monarchie.	ANO NE
Vznik samostatného Československa	ANO NE
Rozpad Rakouska – Uherska.	ANO NE
Vytvoření nezávislého polského státu s volným přístupem k moři.	ANO NE
Vytvoření Společnosti národů.	ANO NE
Svobodu moří v době války a míru.	ANO NE
Zajištění bezpečnosti států lepším vyzbrojením armád.	ANO NE
Všechny kolonie získají samostatnost	ANO NE
Belgie a Francie získají opět svobodu.	ANO NE
Balkánské státy zůstávají součástí Osmanské říše.	ANO NE

Zdroje:

Pach Brother. [cit. 2011-04-10]. Dostupná pod licencí Creative Commons na WWW:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:President_Woodrow_Wilson_portrait_December_2_1912.jpg >

ČAPKA, FRANTIŠEK. *Dokumenty a materiály ke studiu národních dějin v letech 1848 – 1918*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996. s. 112 – 113.